INTERVIEW | MONALDI & SORTI

De thrillers van Rita Monaldi en Francesco Sorti maken het Vaticaan nerveus. In hun nieuwe boek is Leonardo da Vinci de vedette. Klinkt dat vertrouwd? 'Al onze informatie is gebaseerd op feiten en bronnen.'

JOHN VERVOORT

De wederwaardigheden van het Italiaanse echtpaar Rita Monaldi en Francesco Sorti zijn interessante grondstof voor een thriller. Zij is een historica en gespecialiseerd in de geschiedenis van de kerk; hij studeerde musicologie en is expert in zeventiende-eeuwse barokmuziek. In 2002 verbaasden zij de wereld met de historische thriller *Imprimatur*. Op basis van uitgebreid bronnenonderzoek vertellen zij daarin onder meer dat Innocentius XI, paus van 1676 tot 1689, de protestantse Willem van Oranje hielp om de katholieke Engelse koning van de troon te stoten. Die onthulling viel niet in goede aarde in het Vaticaan. Mondadori, de grote Italiaanse uitgeverij die behoort tot het concern van Berlusconi, weigerde het boek te herdrukken. De volgende delen, *Secretum* en *Veritas,* werden niet in Italië uitgegeven. De pers zweeg Monaldi en Sorti dood. Hun telefoon werd afgeluisterd. Zij kwamen zo onder vuur te liggen dat ze naar Wenen verhuisden.

Het is een bizar verhaal van moderne censuur dat herinneringen oproept aan de paniekerige reactie van het Vaticaan toen *De Da Vinci Code* van Dan Brown een hype werd. Maar dat boek was gebaseerd op te veel wat-als-verhalen om geloofwaardig te zijn. Monaldi en Sorti gaan er prat op dat alle historische informatie die zij in hun romans stoppen op stevige bronnen berust. Ze worden niet graag vergeleken met Dan Brown en het soort boeken dat hij schrijft. Dat blijkt uit *De twijfel van Salaì*, het eerste deel van een nieuwe reeks thrillers waarin de beroemde renaissanceschilder een hoofdrol speelt.

Het verhaal leest als een boertige schelmenroman. Salaì, de aangenomen zoon van Da Vinci, schrijft brieven over de reis die hij en Leonardo in 1501 naar Rome maken. Wat Da Vinci daar gaat doen, blijft lang een mysterie, maar het is niet om er alleen maar te schilderen. In brieven aan een onbekende Meester, die Salaì neerpent in een sappig dialect omdat hij eigenlijk amper kan schrijven, vertelt hij honderduit over het leven en de intriges in Rome en het Vaticaan. Wat hem vooral interesseert, is het leven in de kroegen en de vrouwen die hij daar mag bezitten.

Uit de inleiding bij het uitgebreide notenapparaat blijkt duidelijk dat Monaldi en Sorti dit boek onder meer geschreven hebben als reactie op de relithrillers van Dan Brown en konsoorten. Zonder de naam van Dan Brown te noemen, laten ze niets aan duidelijkheid te wensen over: 'Een paar jaar geleden heeft een tot dan toe onbekende Amerikaanse schrijver de arme Leonardo in een pulproman vol absurditeiten en onwaarschijnlijkheden gestopt, waarbij hij hem vooral koppelde aan wazige esoterische intriges. Het – ditmaal onbedoelde – komische effect was te wijten aan de onwetendheid van de auteur en aan zijn smakelijke blunders op elk gebied van het menselijk weten.'

Francesco Sorti: 'Laat me duidelijk zijn. We hebben niets tegen het succes van Dan Brown. Waar we wél iets tegen hebben, is de manier waarop hij en andere schrijvers van dit soort boeken hun verward verhaal als dé waarheid voorstellen. Zij misbruiken de geschiedenis om hun gelijk te halen. Ze presenteren hun verhaal alsof het allemaal juist is wat ze schrijven, zonder terug te vallen op degelijk bronnenonderzoek.'

Maar 'De Da Vinci Code' is fictie, net als jullie boeken.

Rita Monaldi: 'Inderdaad, maar Brown speelt het spel op een dubbelzinnige manier. Enerzijds kan hij zich verschuilen achter het feit dat zijn boek een roman is. Anderzijds legt hij allerlei historische verbanden of vertelt hij dingen over Da Vinci, Jezus en andere historische personages die totaal uit de lucht gegrepen zijn. Het is tegen die dubbelzinnigheid dat wij protesteren.'

Sorti: 'Als je een historische roman schrijft, moet je altijd lege gaten opvullen. Kijk naar Shakespeare. Er verschijnen tientallen biografieën over de man terwijl er haast niets over zijn leven geweten is. Er is zelfs nooit een manuscript van zijn hand gevonden. Dat geeft aanleiding tot allerlei wilde theorieën over wie Shakespeare was. Sommigen betwijfelen zelfs dat hij ooit echt bestaan heeft. Dat is allemaal interessant, maar gebaseerd op veronderstellingen die niet getoetst kunnen worden. Wij schrijven ook romans, maar alle informatie over historische personages en gebeurtenissen is wél gebaseerd op feiten en bronnen. Iedereen die wil, kan dat nagaan.'

Waarom kiezen jullie dan voor de romanvorm en niet voor een historische studie?

Monaldi: 'Wij willen meer doen dan een geschiedenisboek schrijven. Wij willen entertainen, maar wij nemen onze lezers serieus. Ik hoop dat iedereen die onze boeken leest enkele uren kan verpozen bij een spannend verhaal. De lezers die meer willen te weten komen over de historische achtergronden van ons verhaal, willen wij ook bedienen. Zij kunnen verder op exploratie gaan via ons notenapparaat.'

In de noten hebben jullie het over de 'zwendel' rond paus Alexander VI. Hij zou niet het monster geweest zijn dat veel historici in hem zien.

Sorti: 'Die verhalen zijn gebaseerd op brieven van een tijdgenoot van de paus. Lees onze bevindingen achteraan in het boek en het zal duidelijk zijn dat dat brievenboek een grove vervalsing is. Je kan niet anders dan concluderen dat een aantal historici van slechte wil is. Eén voorbeeld: tijdens de pestepidemie in Rome in 1494 vluchtte iedereen de stad uit. De paus weigerde en bleef haast alleen in het Vaticaan. Dat strekt hem tot eer. Toch lees je dat nooit bij historici. Het lijkt erop dat iedereen van iedereen overschrijft zonder te controleren of die verhalen kloppen. Als je even research doet, en niet via Wikipedia alleen, merk je dat zoveel dingen die voor waar worden aangenomen in gerenommeerde geschiedschrijvingen gewoon niet kloppen.'

Toch zou je denken dat het Vaticaan juist graag heeft dat de naam van een vorige paus gezuiverd werd.

Sorti: 'Het is heel raar, maar sinds het zogezegde schandaal van *Imprimatur* zijn wij personae non gratae geworden. Het is misschien niet zozeer het Vaticaan dat op dit moment tegen ons is, maar een deel van onze vakgenoten die niet willen dat wij hun stellingen ondergraven. Ik kan ook niet begrijpen dat er geen enkele uitgeverij in Italië te vinden is die onze boeken wil uitgeven. Ik laat het waardeoordeel over wat wij schrijven aan de critici, maar je kan niet ontkennen dat onze boeken succes hebben. Dus daar is geld mee te verdienen. Toch willen ze het niet doen. Met wat wij meegemaakt hebben, willen we voorlopig ook niet meer dat onze boeken in Italië worden uitgegeven. We krijgen genoeg waardering van het buitenland. Maar sneu is het wel.'

In jullie noten gaat het ook over de Vlaamse priester en historicus Peter de Roo die in de jaren twintig van de vorige eeuw een biografie van Alexander VI publiceerde.

Monaldi: 'Hij heeft ongeveer hetzelfde meegemaakt als wij. Hij toonde aan dat er geen enkel bewijs was voor de aantijgingen tegen paus Alexander VI, maar zijn werk werd doodgezwegen. Nog

'Een aantal historici is van slechte wil'

'De lezers die meer willen weten over de historische achtergronden, willen wij ook bedienen.' © John Schaffer

'We zijn ongewenst